

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

№ 04-03/6-435

«05» червня 2015 р.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ
(01033, м Київ, вул. Жилянська, 14)

Суб'єкти права на конституційне подання
50 народних депутатів України

Уповноважені за дорученням:
Уповноважені представники суб'єкта
конституційного подання за дорученням:
народні депутати України:

НІМЧЕНКО Василь Іванович
01008, Україна, м. Київ, вул. Грушевського, 5
Ел. пошта: Nimchenko.Vasyl@rada.gov.ua

ШПЕНОВ Дмитро Юрійович
01008, Україна, м. Київ, вул. Грушевського, 5
Ел. пошта: Shpenov.Dmytro@rada.gov.ua

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ

щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» від 09.04.2015 № 317-VIII (опублікований у газеті «Голос України» від 20.05.2015 № 87) у зв'язку з порушенням встановленої Конституцією України процедури його розгляду та ухвалення.

Відповідно до статей 147, 150, 152 Конституції України, пункту 1 статті 13, статей 15, 38-40, 57, 71, пункту 1 статті 82 Закону України «Про Конституційний Суд України» суб'єкт права на конституційне подання – 50 народних депутатів України – звертається до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо відповідності Конституції України (конституційності) процедури розгляду та ухвалення Закону України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті».

Відповідно до статті 147 Конституції України Конституційний Суд України є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні та вирішує питання про відповідність законів та інших правових актів Конституції України і дає офіційне тлумачення Конституції України та законів України.

Статтею 150 Основного Закону визначено повноваження Конституційного Суду України, до яких, зокрема, належить вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність) законів та інших правових актів Верховної Ради України.

Відповідно до частини 1 статті 152 Конституції України закони та інші правові акти за рішенням Конституційного Суду України визнаються неконституційними повністю чи в окремій частині, якщо вони не відповідають Конституції України або якщо була порушена встановлена Конституцією України процедура їх розгляду, ухвалення або набрання ними чинності.

Аналогічне положення закріплене і в статті 15 Закону України «Про Конституційний Суд України», де зазначено, що підставами для прийняття Конституційним Судом України рішення щодо неконституційності правових актів повністю чи в їх окремих частинах є: невідповідність Конституції України; порушення встановленої Конституцією України процедури їх розгляду, ухвалення або набрання ними чинності; перевищення конституційних повноважень при їх прийнятті.

Суб'єкти подання вважають, що процедура розгляду та ухвалення Закону України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» була порушена з огляду на наступне.

Статтею 6 Конституції України встановлено, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову (частина перша). Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга).

Згідно частини другої статті 8 Основного Закону України, Конституція України має найвищу юридичну силу, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Відповідно до статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до частини 5 статті 83 Конституції України порядок роботи Верховної Ради України встановлюється Конституцією України та Регламентом Верховної Ради України.

Згідно зі статтею 88 Конституції України Голова Верховної Ради України здійснює повноваження, передбачені цією Конституцією, у порядку, встановленому Регламентом Верховної Ради України.

Відповідно до частини другої статті 96 (яка є складовою Розділу IV ЗАКОНОДАВЧА ПРОЦЕДУРА) Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України «Про Регламент Верховної Ради України» питання про включення законопроекту до порядку денного сесії розглядається Верховною Радою протягом 30 днів після ухвалення висновку головного комітету чи тимчасової спеціальної комісії, але не раніше ніж через два дні після

надання народним депутатам висновку головного комітету (або тимчасової спеціальної комісії у разі її створення), висновків інших комітетів.

Проект Закону «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» (реєстр. № 2538-1) (додаток – картка законопроекту), було зареєстровано в Апараті Верховної ради України 07.04.2015 року.

07.04.2015 Проект Закону «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» (реєстр. № 2538-1) (додаток – картка законопроекту), було включено до порядку денного як альтернативний до законопроекту 2538.

Проект Закону про правовий статус та вшанування пам'яті учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті (реєстр. № 2538) було зареєстровано в Апараті Верховної ради України 03.04.2015 року (додаток – картка законопроекту).

07.04.2015р. Проект Закону про правовий статус та вшанування пам'яті учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті (реєстр. № 2538) було включено до порядку денного (додаток – стенограма засідання від 07.04.2015р).

Комітет розглянув Проект Закону про правовий статус та вшанування пам'яті учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті (реєстр. № 2538) на своєму засіданні 09.04.2015р. (додаток – стенограма засідання від 09.04.2015р.).

Таким чином, при розгляді питання про включення проекту Закону про правовий статус та вшанування пам'яті учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті (реєстр. № 2538) до порядку денного сесії було порушено вимоги статті 96 Регламенту Верховної Ради України.

Порушення статті 96 Регламенту Верховної Ради України при включенні законопроекту реєстр. № 2538 до порядку денного сесії автоматично стало причиною порушення цієї ж статті Регламенту при включенні Проекту Закону України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» (реєстр. № 2538-1) як альтернативного.

09.04.2015 року проект Закону України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» (реєстр. № 2538-1) було прийнято у цілому (додаток - витяг із стенограми та результати голосування). Що є порушенням Регламенту.

Відповідно до статті 114 Регламенту за наслідками розгляду законопроекту в першому читанні Верховна Рада може прийняти рішення про:

- 1) прийняття законопроекту за основу з дорученням головному комітету підготувати його до другого читання;
- 2) відхилення законопроекту;
- 3) повернення законопроекту суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання або направлення його до головного комітету для підготовки на повторне перше читання, визначивши при цьому основні положення, принципи, критерії, яким повинен відповідати доопрацьований законопроект чи його структурні частини;
- 4) опублікування законопроекту у визначеному Верховною Радою друкованому засобі масової інформації для всенародного обговорення,

доопрацювання його головним комітетом з урахуванням наслідків обговорення і подання на повторне перше читання.

Відповідно до частини другої статті 114 Регламенту, Верховна Рада після прийняття законопроекту за основу може прийняти рішення про прийняття законопроекту в цілому, за умови дотримання вимог цього Регламенту (частина четверта статті 102).

Відповідно частини четвертої статті 102 Регламенту за рішенням Верховної Ради допускається остаточне прийняття законопроекту (крім проектів кодексів і законопроектів, які містять понад 100 статей, пунктів) відразу після першого чи другого читання, якщо законопроект визнано таким, що не потребує доопрацювання, та якщо не надійшло зауважень щодо його змісту від народних депутатів, інших суб'єктів права законодавчої ініціативи, юридичного чи експертного підрозділів Апарату Верховної Ради.

До справи законопроекту додано висновок Головного науково-експертного управління Верховної Ради України на проект Закону України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» (реєстр. № 2538-1 від 07.04.2015 р.), де не тільки висловлені численні зауваження, але й зазначено, що «до законопроекту можуть бути висловлені й інші зауваження, які залишились поза межами цього висновку через брак часу виділеного на його підготовку».

У своєму висновку Головне науково-експертне управління Верховної Ради України вказує «запропонований законопроект складається переважно з декларативних та публіцистичних положень, не наповнених конкретним нормативним змістом, які не встановлюють конкретних прав і обов'язків учасників відповідних суспільних відносин, що не узгоджується з природою закону як нормативно-правового акту. За таких умов є підстави вважати, що деякі положення Закону не відповідають конституційному принципу верховенства права (у частині забезпечення правової визначеності, ясності і недвозначності норм, як складових цього принципу). ... є підстави вважати, що проект не містить достатніх і завершених правових механізмів реалізації його положень, як того вимагає конституційний принцип правової держави і на недопущення чого неодноразово зверталася увага Конституційним Судом України (рішення від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005, від 30 вересня 2010 року № 20-рп/2010, від 22 грудня 2010 року № 23-рп/2010).»

Отож за умови висловлення таких заперечень експертним підрозділом Апарату Верховної Ради, прийняття законопроекту в цілому є порушенням частини 4 статті 102 та частини 2 статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради».

Крім того відповідно до частини третьої статті 93 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України», Головний комітет не пізніше як у тридцятиденний строк попередньо розглядає законопроект, проект іншого акта і ухвалює висновок щодо доцільності включення його до порядку денного сесії Верховної Ради. До висновку головного комітету додаються висновки комітетів, до предметів відання яких належать питання відповідно бюджету, боротьби з корупцією та оцінки відповідності законопроектів міжнародно-правовим

зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, які мають бути подані до головного комітету у 21-денний строк з дня отримання законопроекту, проекту іншого акта для надання висновку.

Комітет Верховної Ради України у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю, який визначений головним отримав текст законопроекту вдень голосування 09.04.2015. При цьому, заступник голови Комітету Шухевич Юрій-Богдан Романович в своєму виступі на ранковому засіданні 09.04.2015 вказав, «що Комітет прийняв, розглянув, прийняв і рекомендує Верховній Раді прийняти за основу. А до другого читання можуть бути внесені в комітет всякі поправки і зауваження...».

Втім, рішення Комітету у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю, стосовно Проекту Закону «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» (реєстр. № 2538-1) від 07.04.2015 станом на 21.05.2015р. на офіційному сайті Верховної Ради України відсутнє (додаток-картка законопроекту).

Отже при розгляді та ухваленні проекту Закону «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» (реєстр. № 2538-1) від 07.04.2015 була порушена частина перша статті 93, 102, 114 Регламенту.

Порушення встановленої Конституцією України процедури ухвалення законів та інших правових актів Верховною Радою України є підставою для визнання їх неконституційними (частина перша статті 152 Конституції України).

Рішенням Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 року N 20 у абзаці 4 п. 5 встановлено, що дотримання встановленої Конституцією України процедури розгляду, ухвалення та набрання чинності законами, у тому числі й законами про внесення змін до Конституції України, є однією з умов легітимності законодавчого процесу.

Порушення процедури розгляду та ухвалення закону порушує принцип законності, що розкривається, зокрема, у частині другій статті 6 Конституції України, за якою органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України, частині другій статті 19 Конституції України, за якою органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Крім того не дотримання законодавчої процедури порушує принцип верховенства права, який закріплений у статті 8 Конституції. Конституційний Суд України в абзаці другому підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004 зазначив, що верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність. Крім того Конституційний Суд України неодноразово звертав увагу на необхідність дотримання принципу верховенства права у своїх рішеннях від 29.06.2010 №17, від 11.10.2011 №10.

Порушення процедури прийняття закону ставлять під загрозу застосування такого невід'ємного елементу принципу верховенства права як принципу правової визначеності. Який закріплений у правовій позиції Конституційного суду (підпункт 3.1 пункту 3 мотивувальної частини рішення) у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу восьмого пункту 5 частини першої статті 11 Закону України „Про міліцію“ від 29 червня 2010 року № 17 визначено, що одним із елементів верховенства права є принцип правової визначеності. Цей принцип вимагає, щоб норми були чіткими і точними та спрямованими на забезпечення того, щоб ситуації та правовідносини залишалися передбачуваними. Порушення законодавчої процедури стосується зокрема положення про передбачуваність ситуації, оскільки прийняття закону мало б не відбутись або закон мав би бути в іншій редакції якби законодавча процедура була дотримана.

Підсумовуючи викладене, при розгляді та ухваленні Закону «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» (реєстр. № 2538-1 від 07.04.2015 р.) було порушено статті 93, 96 Регламенту Верховної Ради України, які встановлюють законодавчу процедуру та статті 6, 8, 19, 83, 88 Конституції України.

На підставі усього вищевикладеного та керуючись статтями 147, 150 і 152 Конституції України, пункту 1 статті 13, статей 15, 38, 39, 40, 57, 71 і 82 Закону України «Про Конституційний Суд України»,

ПРОСИМО:

1. Відкрити конституційне провадження у справі за цим конституційним поданням.

2. Визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними) Закон України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» від 09.04.2015 № 317-VIII (опублікований у газеті «Голос України» від 20.05.2015 № 87) у зв'язку з порушенням встановленої Конституцією України процедури розгляду та ухвалення.

3. Залучити до участі в конституційному провадженні представників суб'єкта права на конституційне подання за дорученням:

- 1) Німченка Василя Івановича – народного депутата України;**
- 2) Шпенова Дмитра Юрійовича – народного депутата України**

Додатки:

- 1.Витяг із Конституції України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР;**
- 2.Витяг із Закону України «Про Конституційний Суд України» від 16.10.1996 № 422/96-ВР;**

3. Витяг з Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10.02.2010 № 1861-VI;
4. Закон України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» від 09.04.2015 № 317-VIII;
5. Картка законопроекту «Про правовий статус та вшанування пам'яті учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті», реєстр. № 2538 від 03.04.2015;
6. Картка законопроекту «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті», реєстр. № 2538-1 від 07.04.2015;
7. Копія Висновку Головного науково-експертного управління на проект Закону України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» (реєстр. № 2538-1 від 07.04.2015 р.) від 08.04.2015.
8. Витяг із стенограми засідання Верховної Ради України від 07 квітня 2015 року та результати голосування.
9. Витяг із стенограми засідання Верховної Ради України та результати голосування від 09.04.2015 року.
10. Результати поіменного голосування № 20 від 09.04.2015 13:45:18 (2 сесія 8 скликання) Поіменне голосування про проект Закону про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті (№2538-1) - за основу та в цілому
11. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 252 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України „Про внесення змін до Конституції України“ від 8 грудня 2004 року № 2222-IV (справа про додержання процедури внесення змін до Конституції України) від 30 вересня 2010 року N 20
12. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004
13. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 263 Кодексу України про адміністративні правопорушення та пункту 5 частини першої статті 11 Закону України „Про міліцію“ (справа про строки адміністративного затримання) від 11.10.2011 №10
14. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу восьмого пункту 5 частини першої статті 11 Закону України „Про міліцію“ від 29 червня 2010 року № 17
15. Три примірники конституційного подання та доданих до нього матеріалів.

Додаток

до конституційного подання щодо відповідності Конституції України
(конституційності) Закону України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій
світовій війні 1939-1945 років» від 09.04.2015 № 315-VIII (опублікований у газеті «Голос
України» від 20.05.2015 № 87) у зв'язку з порушенням встановленої Конституцією
України процедури його розгляду та ухвалення.

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення	Підпис
1	Ванци Александр Григорьевич	161	
2	Бойко Ю. А.	160	
3	Райшов В. З.	163	
4	Мартовська Алла А. В.	251	
5	Мірюжкін С. В.	171	
6	Мурза І. М.	186	
7	Гаврило А. В.	247	
8	Нечаєв О. І.	185	
9	Матвієвич Сергій Анатолійович	263	
10	Дунаєв С. В.	309	
11	Мороно Юрій Миколайович	178	
12	Забінов Костянтин Юрійович	246	

(дванадцять) підписів

Додаток

до конституційного подання щодо відповідності Конституції України
(конституційності) Закону України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій
світовій війні 1939-1945 років» від 09.04.2015 № 315-VIII (опублікований у газеті «Голос
України» від 20.05.2015 № 87) у зв'язку з порушенням встановленої Конституцією
України процедури його розгляду та ухвалення.

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення	Підпис
13	Скорик М. І.	169	
14	Шенков Д. О	252	
15	Форонов О. М.	172	
16	Кіселев В. І.	184	
17	Сажко С. М.	265	
18	Занієв М. М.	181	
19	Шуфрин Н. І	166	
20	Королевська І. О	164	
21	Александрів І. М	177	
22	Димежков О. В.	182	
23	Колесніков І. Б.	180	
24	Усуге О. І	310	

19 дванадцять підписів

Додаток

до конституційного подання щодо відповідності Конституції України
(конституційності) Закону України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій
світовій війні 1939-1945 років» від 09.04.2015 № 315-VIII (опублікований у газеті «Голос
України» від 20.05.2015 № 87) у зв'язку з порушенням встановленої Конституцією
України процедури його розгляду та ухвалення.

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення	Підпис
25	Ларин Олександр Миколайович	165	
26	Гусак Володимир Герасимович	174	
27	Григорук Александр Петрович	164	
28	Ставленко Юрій Олександрович	183	
29	Новозкіне Юрій Володимирович	175	
30	Невсенський В.В.	170	
	Вішкуп Александр Юрійович	161	
31	Жахтеева Т.Д.	168	
32	Очельников Д.С.	259	
33	Шенцев Д.О.	374	
34	Солод Ю.В.	257	
35	Бакули Е.М.	308	

109 підписів

Додаток

до конституційного подання щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років» від 09.04.2015 № 315-VIII (опублікований у газеті «Голос України» від 20.05.2015 № 87) у зв'язку з порушенням встановленої Конституцією України процедури його розгляду та ухвалення.

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення	Підпис
36	Лобкіи М.М.	162	
37	Безбах Я.Я.		
38	Ліщинський В.В.	179	
39	Лобкіи Д.М.	376	
40	Балицький Є.В.	284	
41	Ріванко Є.В.	233	
42	Бандурко В.В.	283	
43	Шинко А.Ф.	250	
44	Кіел А.І.	344	
45	Турчак В.О.	338	
46	Луканюк А.В.	398	
47	Гемлер Є.Б.	260	

19 (два надцять) підписів

Додаток

до конституційного подання щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років» від 09.04.2015 № 315-VIII (опублікований у газеті «Голос України» від 20.05.2015 № 87) у зв'язку з порушенням встановленої Конституцією України процедури його розгляду та ухвалення.

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення	Підпис
48	Денисенко А. П.	371	
49	Кисельов А. М.	176	
50	Медраєв Е. В.	378	
Всього 50 (п'ятдесят) підписів			
народних депутатів України.			
Герівник Зроблімєв Сергій			В. Максименко
			03.06.2015р.

(туди) підписи